

Så er det plantetid!

Inden du planter, skal du gøre dig klart, hvordan du ønsker din grund skal se ud, hvor meget arbejde du ønsker at lægge i det, og hvor meget det må koste dig.

Du kan vælge at vente og se, hvad naturen selv tilbyder. Langt de fleste steder vil der hurtigt indfinde sig et væld af selvsåede træer og buske. Dem kan du så tynde ud i. Mens de er helt små kan du også flytte selvsåede træer og buske derhen, hvor du gerne vil have dem. Er træerne eller buskene over 3-4 år gamle, må du kappe rødderne med en spade ca. 10 cm fra stammen en vækstsæson, før du flytter dem, så de danner et tæt rodnet, som kan følge med, når du flytter planten.

Plantevalg

At plante træer og buske er en langsigtet investering i et godt miljø både for dig selv, din familie og dine naboer samt for alle de dyr, som nyder godt af dit plantevalg.

For at hjælpe dig til det rette plantevalg, har jeg lavet et skema over en række såkaldte egnskarakteristiske træer og buske. Ved egnskarakteristiske planter forstås dels de naturligt hjemmehørende planter og dels de planter, som har vundet indpas i vores landskab gennem de sidste århundreder.

Bestemmer jeg selv over min fritidsgrund - kan jeg plante hvad jeg vil og hvor jeg vil?

I princippet bestemmer du jo selv over din egen jord. Mange fritidsgrunde er dog beliggende i områder, som er omfattet den generelle strandbeskyttelseslinie. Den forbyder plantning nærmere end 300 meter fra den sammenhængende strandvegetations begyndelse, såfremt der ikke tidligere har været plantet her. Andre grunde er beliggende i område, der er fredet ved deklARATION, og ganske mange grunde er omfattet af en grundejerforenings nedskrevne og ofte tinglyste deklARATION om områdets beplantning. Du må derfor først sikre dig, at du er på "sikker grund", inden du investere tid og penge i beplantningen.

Køb af planter

Når du køber planter, er det vigtigt at du får den rigtige vare. Derfor skal du bestille planter efter de latinske navne, da det danske navne tit er mindre præcise. Det er ligeledes vigtigt, at du sikrer dig, at planterne er af dansk afstamning. F.eks. bliver en havtorn af sydeuropæisk afstamning bliver en stor, åben busk, der ikke tåler frost og saltgus i samme grad, som den danske. Og spørger du efter en gyvel, får du op til ti forskellige udenlandske arter at vælge imellem, hvoraf de fleste godt nok er mere rigt blomstrende, men også mere frostfølsomme, end den danske art.

Med klump eller barrodet

Jo mere nøjsomme forhold planten skal plantes under, jo mindre plantestørrelse bør du vælge.

Nogle arter kan købes både med "jordklump" eller i potte og som barrodet plante. En pottet plante eller en klumpplante har fået en "madpakke" med fra plante-skolen, og den er ca. ti gange så dyr som den bar-rodede. Når du køber pottede planter skal du se efter, at den ikke har stået for længe i en for lille potte, så rødderne er begyndt at gro i ring. Planter du en sådan, vil rødderne have tilbøjelighed til at fortsætte deres vækst rundt uden at gro fast det nye sted. Ligeledes bør du se efter, om klumpplanten er en jordklump, som planten er groet fast i.

Plantning

Planter med klump eller i potte kan i princippet plantes hele året, men er mere udsat for udtørring i vækstsæssonen end bar-rodede planter. Bar-rodede nåletræer kan plantes i august/september og i marts/april/maj og ikke om vinteren, da der er fare for frysning og udtørring af planterne. Barrodede løvtræer kan plantes i den periode, hvor de ikke har blade. Det vigtigt, at plantens rødder får god jordkontakt. Du skal derfor træde jorden så fast, at du ikke kan trække planten op af jorden, når du holder om planten med to fingre.

Hvis du vælger at vande dine planter, skal du vande dem ordentligt med fem til ti liter vand en gang eller to i den første sæson. Sjatvander du, vander du det græs, som er den største konkurrent til planten samt de øverst liggende rødder på planten og ikke de dybest liggende, som skal sikre planten på langt sigt.

Hvor tæt skal du plante?

Jo tættere du planter, jo før skal du tynde. Husk at såfremt du ønsker en be-plantning, som er tæt til jorden, skal der også være levende grene helt til jorden.

Det kan du opnå ved hele tiden at tynde ud, før træerne gror sammen eller ved at blande skyggetålende buske med lystræer. Herved får du en bevoksning i flere etager. Generelt vil jeg foreslå en planteafstand på ca. 1,5 m. Husk at holde god afstand til vejen, så du undgår den kommunale massakre, når din bevoksning rækker ud efter renovationsvogn og postbud. Prøv også at tale med din nabo. Måske kan I sammen lave et stykke ingenmandsland, hvor den ene grunds bevoksning umærkeligt glider over i den andens.

Fat spaden og god arbejdslyst!

Forhold du bør tænke før du vælger planter – fremgår af listen over egnskarakteristiske træer og buske

Vind

Ligger din grund direkte ud til åbent land er det vigtigt, at du vælger træer og buske som dels kan tåle vindslidet, og dels har et rodnet, som gør dem stormfaste. Er din grund tillige tæt på havet, især mod vest, er det også vigtigt at tage hensyn til den saltpåvirkning, der finder sted.

Frost

Særligt frostudsatte steder er lavninger i terrænet eller lerholdige flade ofte græs-bundne jorde. Her er kan man med fordel plante en frostbeskyttende skærm af lys-træer, hvorunder man senere kan plante blivende træer og buske.

Sol

De fleste arter kan gro i fuld sol. Det er derimod de færreste arter, som tåler fuld skygge. De fleste nåletræer kræver en næsten totalrydning, før de med held kan plantes på grunden. Du kan dog lade enkelte opstammede lystræer stå tilbage som "overstandere"

Skygge

De skyggetålende træer og buske kan med held bruges til at plante under eksisterende lys-træer. Såfremt du ønsker at plante under skyggetræer, må du tynde i disse først. Husk under alle omstændigheder at hjælpe underplantningen i gang det første år med vanding.

Jordbund

Netop fritidsgrundene repræsenterer yderlighederne i jordbundsforholdene, enten er der tale om tørre sandede jorde eller også grundvandsnære ofte tørveagtige jorde. Der er jo en grund til at, de er blevet udstykket. Der er i skemaet kun lagt vægt på disse forhold og ikke, hvorvidt planten stiller krav til jordens indhold af næringsstoffer.

Bier

Det kan aldrig skade at beplantningen også har en bieffekt. Ønsker du at gøre noget for bier og andre pollensamlende insekter, kan du indrage dette forhold, når du vælger planter. Det er ikke

afgørende for bierne, om en plante er vindbstøvet eller insektbestøvet. Skemaet er således udelukkende set med biernes øjne.

Fugle

Også fuglene er værd at tænke på når du planlægger din beplantning. Netop på den tid af året, hvor du ikke er på din fritidsgrund, fungerer den som reservat, raste- og ædeplads for såvel standfugle som for de mange trækfugle, der især i efteråret besøger Odsherred efter en lang tur over Kattegat.